

ZAGADNIENIE PRAWNE

W sprawie o nadanie klauzuli wykonalności na skutek zażalenia na postanowienie Sądu Okręgowego w K. z dnia 5 lipca 2013 r.

Czy od dnia 3 maja 2012 r. skuteczne jest doręczenie przesyłki zawierającej pismo sądowe pełnomocnikowi pocztowemu ustanowionemu przed datą wejścia w życie art. 139 §1¹ k.p.c., tj. przed dniem 3 maja 2012 r.?

UZASADNIENIE

W dniu 20 lutego 2013 r. wierzyciel P.K. zwrócił się do Sądu Okręgowego w K. z wnioskiem o nadanie wyrokowi zaocznemu Sądu Okręgowego w K. Wydział I Cywilny z dnia 2 września 2009 r., sygn. akt [...], klauzuli wykonalności przeciwko K.G. i A.Ł. jako następcom prawnym dłużnika, tj. pozwanej U.D. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. (k. 47). Po raz pierwszy wniosek w tej sprawie wierzyciel złożył w dniu 27 grudnia 2012 r. (k. 1), jednakże został on oddalony postanowieniem Sądu Okręgowego w K. z dnia 21 stycznia 2013 r., sygn. akt [...] (k. 43).

Postanowieniem z dnia 1 marca 2013 r., sygn. akt I Co 77/13, Sąd Okręgowy w K. nadał klauzulę wykonalności wyrokowi zaocznemu z dnia 2 września 2009 r. wydanemu przez Sąd Okręgowy w K. Wydział I Cywilny w sprawie [...] na rzecz wierzyciela P.K. przeciwko K.G. i A.Ł. jako dłużnikom rzeczowym z ograniczeniem ich odpowiedzialności do prawa własności nieruchomości położonych w K., objętych księgami wieczystymi prowadzonymi przez Sąd Rejonowy [...] w K. Wydział IV Ksiąg Wieczystych o numerach [...]/8 i [...]/3 oraz do wysokości hipotek obciążających wymienione nieruchomości ustanowionych na rzecz wierzyciela P.K., a także

zasądził solidarnie od dłużników K.G. i A.Ł. na rzecz wierzyciela P.K. kwotę 127 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania (k. 63).

Tytuł wykonawczy został doręczony pełnomocnikowi wierzyciela w dniu 11 marca 2013 r. (k. 67). W dniu 4 maja 2013 r. zażalenie na postanowienie z dnia 1 marca 2013 r. złożyła dłużniczka K.G. (k. 69). Z kolei w dniu 30 kwietnia 2013 r. zażalenie na to postanowienie złożył dłużnik A.Ł. (k. 72). W dniu 23 maja 2013 r. obydwójce dłużnicy zostali wezwani do uzupełnienia braków formalnych wniesionych zażaleń poprzez: 1) uiszczenie opłaty sądowej w kwocie po 30 zł, 2) złożenie odpisów zażaleń w jednym egzemplarzu, 3) podpisanie zażaleń i 4) wykazanie dat doręczeń przez komornika zawiadomień o wszczęciu egzekucji. Wezwanie to K.G. odebrała w dniu 3 czerwca 2013 r. (k. 104). Natomiast przesyłka z wezwaniem adresowana do A.Ł. została zwrócona Sądowi Okręgowemu w K. w dniu 20 czerwca 2013 r. z adnotacją „zwrot nie podjęto w terminie” (drugiego awiza tej przesyłki dokonano w dniu 5 czerwca 2013 r.).

W dniu 24 maja 2013 r. pełnomocnik dłużników K.G. i A.Ł. uzupełnił braki formalne złożonych zażaleń wymienione w punktach 1 i 2 skierowanych do dłużników wezwań, a w dniu 10 czerwca 2013 r. uzupełnił dodatkowo brak fiskalny i przedstawił zdjęcie zwrotnego potwierdzenia odbioru zawiadomienia o wszczęciu egzekucji skierowanego do K.G., wskazując iż zawiadomienie to zostało odebrane przez dłużniczkę w dniu 26 kwietnia 2013 r. Natomiast odnośnie dłużnika A.Ł. pełnomocnik wyjaśnił, że zawiadomienie o wszczęciu egzekucji do dnia 10 czerwca 2013 r. nie zostało prawidłowo doręczone temu dłużnikowi. Dłużnik ten dowiedział się natomiast o prowadzonym postępowaniu egzekucyjnym od dłużniczki K.G. Nadto, w dniu 6 maja 2013 r. zawiadomienie o wszczęciu egzekucji kierowane do A.Ł. zostało doręczone pełnomocnikowi tego dłużnika, jednakże należy uznać je za nieskuteczne, albowiem swój udział w tym postępowaniu pełnomocnik A.Ł. zgłosił dopiero w dniu 7 czerwca 2013 r.

W dniu 20 czerwca 2013 r. Sąd Okręgowy w K. zwrócił się do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym [...] w K. M. L. o udzielenie informacji, w jakiej dacie zostały doręczone dłużnikom K.G. i A.Ł. zawiadomienia o wszczęciu egzekucji na podstawie tytułu wykonawczego w postaci wyroku zaocznego Sądu Okręgowego w K. z dnia 2 września 2009 r., sygn. akt [...], opatrzonego klauzulą wykonalności postanowieniem Sądu Okręgowego w K. z dnia 1 marca 2013 r., sygn. akt [...]. W odpowiedzi z dnia 3 lipca 2013 r. Komornik wyjaśnił, że K.G. odebrała zawiadomienie

o wszczęciu egzekucji w dniu 26 kwietnia 2013 r., natomiast A.Ł. w dniu 19 kwietnia 2013 r. (k. 115).

Postanowieniem z dnia 5 lipca 2013 r., sygn. akt I Co 77/13, Sąd Okręgowy w K. odrzucił zażalenie dłużnika A.Ł. na postanowienie Sądu Okręgowego w K. z dnia 1 marca 2013 r. z uwagi na jego złożenie po terminie, tj. w dniu 30 kwietnia 2013 r., podczas gdy ostatnim dniem na złożenie tego zażalenia przez dłużnika był dzień 26 kwietnia 2013 r. (tydzień licząc od dnia 19 kwietnia 2013 r.).

Postanowienie z dnia 5 lipca 2013 r., sygn. akt [...], zostało zaskarżone zażaleniem przez dłużnika A.Ł., który podniósł, że w dniu 19 kwietnia 2013 r. kierowane do niego przez komornika zawiadomienie o wszczęciu egzekucji zostało odebrane w placówce pocztowej przez A.S.-Ł., która przy odbiorze tej przesyłki wskazała, iż jest „dorosłym domownikiem”, a także powołała się na pełnomocnictwo pocztowe nr 2/2011 udzielone jej przez A.Ł. Zdaniem dłużnika, wydanie omawianej przesyłki pocztowej A.S.- Ł. w placówce pocztowej było w świetle obowiązujących regulacji k.p.c. niedopuszczalne, przez co nie można uznać, iż zawiadomienie o wszczęciu egzekucji zostało skutecznie doręczone A.Ł. w dniu 19 kwietnia 2013 r. Zgodnie bowiem z regulacją art. 138 §1 k.p.c. dorosły domownik może odebrać przesyłkę zawierającą pismo z sądu tylko w mieszkaniu. Natomiast nie może tego uczynić w placówce pocztowej. Odnośnie zaś pełnomocnictwa pocztowego, jakim legitymowała się A.S.- Ł. przy odbiorze przesyłki, dłużnik zauważył, iż zostało ono udzielone w roku 2011, a więc przed wejściem w życie regulacji art. 139 §1¹ k.p.c., która dopuściła odbiór przesyłek sądowych w placówce pocztowej przez tzw. pełnomocnika pocztowego. Oznacza to, że pełnomocnictwo pocztowe udzielone przez A.Ł. nie obejmowało upoważnienia do odbioru korespondencji od komornika sądowego.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Rozpoznając zażalenie A.Ł. na postanowienie Sądu Okręgowego w K. z dnia 5 lipca 2013 r., sygn. akt [...], sąd odwoławczy doszedł do przekonania, że w niniejszej sprawie występuje zagadnienie prawne budzące poważne wątpliwości, co uzasadnia przedstawienie go do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu w trybie art. 390 §1 k.p.c. w zw. z art. 397 §2 k.p.c.

Zagadnienie to dotyczy wskazania reguły intertemporalnej, która winna określać czasowy zakres zastosowania regulacji art. 139 §1¹ k.p.c.

Przepis ten został dodany do k.p.c. przez art. 1 pkt 17 ustawy z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2011 r. Nr 233, poz. 1381) – dalej jako „ustawa nowelizująca”, która weszła w życie w dniu 3 maja 2012 r. Zgodnie z pierwotnym brzmieniem art. 139 §1¹ k.p.c. pismo złożone w placówce pocztowej operatora publicznego lub innego operatora pocztowego może zostać odebrane przez osobę upoważnioną na podstawie pełnomocnictwa pocztowego do odbioru przesyłek pocztowych, o którym mowa w przepisach określających warunki wykonywania powszechnych usług pocztowych, wydanych na podstawie ustawy z dnia 12 czerwca 2003 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. z 2008 r. Nr 189, poz. 1159, z późn. zm.). W związku z dodaniem omawianej regulacji do k.p.c. w dniu 12 lipca 2012 r. doszło do zmiany §8 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 października 2010 r. w sprawie szczegółowego trybu i sposobu doręczania pism sądowych w postępowaniu cywilnym (Dz. U. z 2010 r. Nr 190, poz. 1277 z późn. zm.) - dalej jako „rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 października 2010 r.” - poprzez dodanie fragmentu (nowego pkt 2), zgodnie z którym osobą uprawnioną do odbioru przesyłki złożonej w placówce pocztowej operatora jest również osoba upoważniona na podstawie pełnomocnictwa pocztowego, o którym mowa w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 9 stycznia 2004 r. w sprawie warunków wykonywania powszechnych usług pocztowych (Dz. U. z 2004 r. Nr 5, poz. 34 z późn. zm.) – dalej jako „rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 9 stycznia 2004 r.”. Wskazane rozporządzenie Ministra Infrastruktury w §18 regulowało instytucję pełnomocnictwa pocztowego, definiując je jako pełnomocnictwo do odbioru przesyłek lub przekazów pocztowych. Pełnomocnictwa takiego udzielał adresat, składając pisemne oświadczenie woli w obecności upoważnionego pracownika operatora w placówce oddawczej operatora lub, w przypadku gdy adresat nie był w stanie poruszać się samodzielnie, w miejscu jego pobytu. Pełnomocnictwo pocztowe zgodnie z §18 ust. 4 omawianego rozporządzenia mogło być odwołane w każdym czasie.

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 9 stycznia 2004 r. zostało wydane na podstawie art. 46 ust. 3 ustawy z dnia 12 czerwca 2003 r. – Prawo

pocztowe (Dz. U. z 2003 r., Nr 130, poz. 1188) – dalej jako „prawo pocztowe z 2003 r.”, w której to ustawie brak było jakichkolwiek przepisów dotyczących instytucji pełnomocnictwa pocztowego. Prawo pocztowe z 2003 r. utraciło moc obowiązującą z dniem 1 stycznia 2013 r., w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. z 2012 r., poz. 1529) – dalej jako „prawo pocztowe z 2012 r.”. Zgodnie z regulacją art. 190 ust. 1 prawa pocztowego z 2003 r. niektóre przepisy wykonawcze wydane na podstawie prawa pocztowego z 2003 r., w tym również przepisy rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 9 stycznia 2004 r., zachowywały moc do czasu wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie prawa pocztowego z 2012 r., jednakże nie później niż do dnia 1 stycznia 2014 r. Ostatecznie rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 9 stycznia 2004 r. zostało uchylone w dniu 24 maja 2013 r.

W przeciwieństwie do stanu z okresu obowiązywania prawa pocztowego z 2003 r., kiedy to instytucja pełnomocnictwa pocztowego była regulowana wyłącznie przez przepisy wykonawcze do tej ustawy, od dnia 1 stycznia 2013 r. regulacja tej instytucji została zamieszczona bezpośrednio w przepisach prawa pocztowego z 2012 r. Zgodnie z art. 38 ust. 1 prawa pocztowego z 2012 r. operator pocztowy może przyjąć od adresata pisemne oświadczenie o udzieleniu innej osobie pełnomocnictwa do odbioru przesyłek lub przekazów pocztowych, czyli tzw. pełnomocnictwa pocztowego. Oświadczenie o udzieleniu tego pełnomocnictwa winno określać jego zakres, a także dane osobowe i numery dokumentów tożsamości adresata (mocodawcy) i pełnomocnika. Podobnie jak poprzednio pełnomocnictwo pocztowe może być odwołane w każdym czasie i co do zasady jest udzielane w placówce pocztowej przez adresata w obecności upoważnionego pracownika operatora pocztowego.

W związku z wejściem w życie prawa pocztowego z 2012 r. od dnia 1 stycznia 2013 r. art. 139 §1¹ k.p.c. obowiązuje w brzmieniu: „Pismo złożone w placówce pocztowej w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe może zostać odebrane także przez osobę upoważnioną na podstawie pełnomocnictwa pocztowego do odbioru przesyłek pocztowych w rozumieniu tej ustawy”. Nie doszło natomiast do odpowiedniej nowelizacji regulacji §8 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 października 2010 r., w którym w dalszym ciągu mowa jest

o pełnomocnictwie pocztowym w rozumieniu przepisów aktualnie nieobowiązującego rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 9 stycznia 2004 r.

Według stanu prawnego obowiązującego przed dniem 3 maja 2012 r. awizowaną przesyłkę zawierającą pismo sądowe mógł odebrać w placówce pocztowej jedynie osobiście sam adresat tej przesyłki będący osobą fizyczną albo jego przedstawiciel ustawowy, jeżeli adresat nie miał zdolności procesowej. Wniosek taki wyprowadzano z regulacji art. 133 §1 k.p.c. oraz braku szczególnej regulacji upoważniającej do dokonania tej czynności przez inny podmiot.

W ustawie nowelizującej nie zamieszczono żadnego szczególnego przepisu intertemporalnego dotyczącego nowo wprowadzanej regulacji art. 139 §1¹ k.p.c. Zgodnie zaś z ogólnym przepisem przechodnim zawartym w tej ustawie jej przepisy stosuje się do postępowań wszczętych po dniu jej wejścia w życie, tj. po dniu 3 maja 2012 r. (art. 9 ust. 1 ustawy nowelizującej).

Przepis art. 139 §1¹ k.p.c., pomimo jego umieszczenia w ustawie procesowej, ma znaczenie zarówno materialnoprawne, jak i procesowe. Co do zasady udzielenie pełnomocnictwa pocztowego uznać należy za czynność materialnoprawną. Pełnomocnictwo to jest bowiem odrębnie regulowanym pełnomocnictwem rodzajowym, obejmującym umocowanie do zastępowania mocodawcy w czynnościach odbioru przesyłek lub przekazów pocztowych adresowanych na tego mocodawcę i dostarczanych przez określonego operatora pocztowego. Regulacja art. 139 §1¹ k.p.c. poszerzyła ustawowe skutki (art. 56 k.c.) udzielenia pełnomocnictwa pocztowego, przyjmując iż pełnomocnictwo takie, o ile co innego nie wynika z jego treści, upoważnia również do odbioru w placówce pocztowej przesyłek zawierających pisma sądowe. Z kolei z perspektywy k.p.c. regulacja art. 139 §1¹ k.p.c. ma takie znaczenie, iż pozwala uznać za skutecznie doręczone pismo sądowe odebrane w placówce pocztowej przez pełnomocnika pocztowego, a więc też pozwala przyjąć, że doszło do rozpoczęcia biegu terminu ustawowego albo sądowego, którego rozpoczęcie jest uzależnione od doręczenia określonego pisma sądowego stronie postępowania. W obecnym stanie prawnym pełnomocnik pocztowy może też zostać uznany za swego rodzaju ogólnego pełnomocnika do doręczeń, tj. osobę, która może odebrać ze skutkiem dla adresata wszystkie kierowane do niego pisma sądowe w jakiegokolwiek sprawie sądowej. Przed dniem wejścia w życie art. 139 §1¹ k.p.c. możliwe było jedynie ustanowienie szczególnego pełnomocnika do

doręczeń, tj. wskazania osoby, która będzie upoważniona do odbioru pism sądowych kierowanych do adresata w określonej sprawie sądowej (art. 133 §3 k.p.c.). Zaznaczyć należy również, że zarówno regulacja art. 139 §1¹ k.p.c., jak i wcześniej obowiązująca reguła, wedle której awizowaną przesyłkę zawierającą pismo sądowe mógł odebrać w placówce pocztowej jedynie osobiście sam adresat będący osobą fizyczną, znajduje zastosowanie w postępowaniu klauzulowym uregulowanym w art. 788 §1 k.p.c., pomimo, iż w wypadku dłużnika postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności jest doręczane przez komornika wraz z zawiadomieniem o wszczęciu egzekucji. Postępowanie klauzulowe jest bowiem innego rodzaju niż proces postępowaniem uregulowanym przez kodeks postępowania cywilnego (art. 13 §2 k.p.c.), a przy tym nie jest wykluczone, że przy doręczeniu tego postanowienia komornik posłuży się operatorem pocztowym.

Przedstawiona charakterystyka regulacji art. 139 §1¹ k.p.c. wywołuje wątpliwości co do tego, jaka reguła intertemporalna winna decydować o czasowym zakresie jej zastosowania. Gdyby dla potrzeb określenia tej reguły uznać omawiany przepis za regulację procesową, to należałoby przyjąć, zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy nowelizującej, że znajduje on zastosowanie w postępowaniach wszczętych po dniu 3 maja 2012 r. Oznaczałoby to, że pełnomocnicy pocztowi, niezależnie od daty udzielenia im tych pełnomocnictw, mogliby podejmować w placówkach pocztowych przesyłki zawierające pisma sądowe kierowane do stron postępowań, o ile tylko postępowania te zostały wszczęte po dniu 3 maja 2012 r. Z praktycznego punktu widzenia zastosowanie tej reguły rodziłoby jednak bardzo daleko idące trudności, albowiem operatorzy pocztowi nie mają co do zasady wiedzy o tym, kiedy zostało wszczęte postępowanie w danej sprawie. W rozpatrywanej przez Sąd Apelacyjny sprawie zastosowanie tej reguły oznaczałoby, że w dniu 19 kwietnia 2013 r. postanowienie z dnia 1 marca 2013 r. o nadaniu klauzuli wykonalności zostało skutecznie doręczone dłużnikowi, albowiem postępowanie w sprawie nadania tej klauzuli zostało zainicjowane w dniu 20 lutego 2013 r.

Z kolei w materialnym prawie cywilnym przyjmuje się, że brak rozstrzygnięcia określonego problemu intertemporalnego przez prawodawcę należy rozumieć jako wyrażenie woli stosowania ogólnych zasad prawa intertemporalnego. Podstawowe znaczenie dla problematyki intertemporalnej prawa cywilnego przypisywane jest regule zakazującej retroakcji wysłowionej w art. 3 k.c. Innym ujęciem tej reguły jest

zasada *tempus regit actum*. Skoro bowiem do oceny danego przeszłego zdarzenia prawnego zasadniczo nie można stosować nowego przepisu merytorycznego, gdyż w dacie wystąpienia tego zdarzenia przepis ten jeszcze nie obowiązywał, to przyjąć należy, że do zdarzenia tego należy stosować przepisy obowiązujące w czasie jego zajścia, a więc stare przepisy merytoryczne. Nadto, przyjmuje się, że ustawowym wyrazem ogólnych zasad cywilnego prawa intertemporalnego jest ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Przepisy wprowadzające kodeks cywilny (Dz. U. z 1964 r. Nr 16, poz. 94 z późn. zm.) dalej jako „p.w.k.c.”. Wprawdzie bezpośrednio ustawa ta dotyczy zagadnień intertemporalnych związanych z wejściem w życie Kodeksu cywilnego w 1965 r., niemniej jednak powszechnie uznaje się, że reguły intertemporalne w niej zawarte mogą być podstawą rozstrzygnięcia w drodze analogii problemów intertemporalnych nieunormowanych w przepisach szczególnych, a występujących na gruncie nowych przepisów regulujących stosunki cywilnoprawne (por. T. Pietrzykowski [w:] M. Safjan (red.), *System Prawa Prywatnego. Tom 1. Prawo cywilne – część ogólna*, ss. 624, 626 i 627).

W art. XXVI p.w.k.c. jako regułą ogólną powtórzono zasadę zakazującą retroakcji wysłowioną w art. 3 k.c. Wedle tego przepisu do stosunków prawnych powstałych przed wejściem w życie kodeksu cywilnego stosuje się prawo dotychczasowe, chyba że dalsze przepisy p.w.k.c. stanowią inaczej. Zasadniczo w tych dalszych przepisach brak jest szczególnej reguły intertemporalnej odnoszącej się do stosunku pełnomocnictwa łączącego mocodawcę z pełnomocnikiem i powstającego w drodze jednostronnej czynności prawnej (oświadczenia woli) mocodawcy, która to czynność nie powoduje jednak po stronie pełnomocnika obowiązku wykonania czynności, do których został on upoważniony. Należy jednak zwrócić uwagę na szczególne regulacje dotyczące stosunków zobowiązaniowych, tj. art. XLIX i art. L p.w.k.c. Wprawdzie bowiem jak już wspomniano udzielenie pełnomocnictwa nie jest czynnością zobowiązującą, a jedynie upoważniającą, jednakże sposób powstania i ewentualne zakończenie stosunku pełnomocnictwa jest ogólnie rzecz ujmując dość podobne do reguł związanych z powstaniem i zakończeniem stosunków zobowiązaniowych. Wedle art. XLIX §1 p.w.k.c. zasadniczo do zobowiązań, które powstały przed dniem wejścia w życie kodeksu cywilnego, stosuje się przepisy dotychczasowe, z wyjątkiem określenia skutków prawnych zdarzeń, które nastąpiły po dniu wejścia w życie kodeksu w życie, a które nie są związane z istotą danego stosunku prawnego. Z kolei art. L p.w.k.c. stwierdza,

że do istniejących już zobowiązań z umów kontraktacji, najmu, dzierżawy, rachunku bankowego, ubezpieczenia, renty lub dożywocia stosuje się z dniem wejścia w życie kodeksu cywilnego przepisy tego kodeksu. Ten ostatni przepis stanowi podstawę do sformułowania tezy, wedle której w wypadku trwałych stosunków prawnych, tj. takich w których świadczenie ma charakter ciągły bądź periodyczny, należy preferować posługiwanie się zasadą bezpośredniego działania ustawy nowej (por. T. Pietrzykowski [w:] M. Safjan (red.), *System Prawa Prywatnego. Tom 1. Prawo cywilne – część ogólna*, s. 666 z powołaniem się na poglądy Z. Radwańskiego).

Odnosząc powyższe uwagi do sytuacji zmiany treści albo wprowadzenia nowego przepisu określającego ustawowe skutki udzielenia pełnomocnictwa o charakterze ogólnym albo rodzajowym, wskazać należy, że tego rodzaju przepis z całą pewnością reguluje istotę takiego stosunku prawnego, gdyż determinuje zakres umocowania pełnomocnika. Należałoby zatem przyjąć, że zgodnie z ogólną zasadą *tempus regit actum* ustawowe skutki udzielenia pełnomocnictwa rodzajowego winny być określone przez ustawę obowiązującą w dacie dokonania tej czynności. Tym samym późniejsze wprowadzenie nowej regulacji, która poszerza dotychczasowy zakres takiego pełnomocnictwa, nie powinno wpływać na treść stosunków pełnomocnictwa powstałych pod rządami starych przepisów merytorycznych. Z drugiej jednak strony nie można pomijać okoliczności, że udzielenie pełnomocnictwa ogólnego albo rodzajowego prowadzi do powstania stosunku prawnego wykazującego podobne cechy trwałości jak stosunek najmu czy inne stosunki wymienione w art. L p.w.k.c. Na podstawie takiego pełnomocnictwa pełnomocnik może bowiem wielokrotnie w imieniu mocodawcy dokonywać czynności określonych w tym pełnomocnictwie aż do momentu odwołania tego pełnomocnictwa lub jego wygaśnięcia. Równocześnie jednak nie ulega wątpliwości, że art. L p.w.k.c. wprost nie odnosi się do stosunku pełnomocnictwa i ma charakter wyjątkowy, tj. stanowi odstępstwo od ogólnej zasady zakazującej retroakcji nowych przepisów merytorycznych. Z tych względów czynienie go podstawą analogicznych wnioskowań przy rozpatrywaniu przedstawionego zagadnienia napotyka na istotne trudności. Reasumując stwierdzić należy, że jeżeli ujmować pełnomocnictwo pocztowe przede wszystkim jako instytucję prawa materialnego i w związku z tym taki też charakter przypisywać regulacji art. 139 §1¹ k.p.c., to możliwe jest przedstawienie zarówno argumentów wspierających tezę, że do pełnomocnictw pocztowych udzielonych przed dniem 3 maja 2012 r. art. 139 §1¹ k.p.c. nie powinien mieć zastosowania

(z uwagi na zastosowanie zasady *tempus regit actum*), jak i argumentów przemawiających za zapatrywaniem, iż omawiany przepis winien określać treść pełnomocnictw pocztowych udzielonych przed wymienioną datą z uwagi na zasadę bezpośredniego działania ustawy nowej w wypadku trwałych stosunków prawnych.

Wskazać ponadto należy, że problematyka intertemporalna w sytuacji zmiany przepisów regulujących zakres pełnomocnictw rodzajowych albo ogólnych nie była przedmiotem rozważań ani w orzecznictwie, ani w doktrynie. Wynika to w głównej mierze z faktu, że podstawowe przepisy regulujące tego typu pełnomocnictwa (np. art. 98 k.c. albo art. 91 k.p.c.) nie były do tej pory istotnie nowelizowane (jedynie z art. 91 k.p.c. wykreślono w 1996 r. fragment dotyczący rewizji nadzwyczajnej, jednakże to ograniczenie zakresu ogólnego pełnomocnictwa procesowego z uwagi na jednoczesną likwidację instytucji rewizji nadzwyczajnej nie wywołało jakichkolwiek problemów intertemporalnych). Problematyka ta z wyżej przedstawionych przyczyn rodzi jednak poważne wątpliwości, a sposób jej rozstrzygnięcia ma istotne znaczenie dla stron postępowań cywilnych, gdyż niejednokrotnie, tak jak w sprawie rozpatrywanej przez sąd odwoławczy, może determinować ustalenie, czy wniesiony środek zaskarżenia został złożony w terminie. Dlatego też na podstawie art. 390 §1 k.p.c. w zw. z art. 397 §2 k.p.c. należało przedstawić Sądowi Najwyższemu pytanie prawne określone w sentencji postanowienia.

/tp/